

Dr. Hepp Nóra

KERESŐMOTOR: EGY ÚJABB FEJEZET A SZERZŐI JOG SZABÁLYOZÁSÁN BELÜL?

„A keresésben van egy korty titokzatosság és szentség”¹

A cikk megírásának ötletét néhány, a keresőmotorokban üzleti lehetőséget látó ügyfél megkeresése adta. Az utóbbi időben a keresőmotor az interneten fellelhető információk kapuórává vált, komoly fejtörést okozva a jogalkalmazók számára. Az érdekek közötti konfliktussal kapcsolatban jegyzi meg *Wild*, hogy az információk rendszerezéséhez fűződő közérdek, illetve a keresőszolgáltatást nyújtó gazdasági érdek, valamint a szerző kizárólagos joga közötti ellentét az egyes vagyoni és egyéb érdekek mentén oldható fel az aktuális technológia szintjének figyelembevételével.² A közérdek tekintetében megjegyezhető, hogy a keresőmotorok funkciójának Janus-arcúsága jelent meg. Az információk gyors és jól strukturált választéka mellett a keresőknek ugyanis számolni kell olyan találati listával is, amely a fogyasztót megtévesztő elérhetőségekből kerül összeállításra.³

A keresőmotor szerzői jogi megítélése a szerzői jog szürke zónájának részét képezi, tehát a kérdések száma inkább kétértelmű válaszokba torkollik, a mérleget hol a szerző, hol a közérdek irányába billentve.

A nemzetközi joggyakorlatban a keresőmotor szerzői jogi érintettsége egyrészt a hiperlink, másrészt a thumbnail (vagy „miniatűrízált kép”) szerzői jogi megítélésén keresztül vált érdekes kérdéssé. Mindkét említett esetben felmerül, hogy a keresőmotor használata vajon a felhasználás vagy a szabad felhasználás körébe esik-e.

A felhasznált források kérdésében röviden utalni kell arra, hogy a hiányos magyar bírói gyakorlatra tekintettel az alábbi felvetéseket a magyar (szerzői) joghoz közel álló német joggyakorlatra és jogirodalomra alapoztuk, azzal, hogy a szerzői jogról szóló 1999. évi LXXVI. törvény (a továbbiakban: Sztj.) szabályai tükrében ugyanezek a megoldások elképzelhetők, ezért ennek magyar vonatkozására csak röviden térünk ki. Továbbá hozzá kell tenni, hogy a felvázolt megoldások megítélése sokkal inkább az Sztj. szabályainak jogpolitikai, mint szó szerinti értelmezését igényli.

A cikk felépítésével kapcsolatban megjegyezzük, hogy a német joggyakorlat tükrében bemutatásra kerül a szerzői műveket érintő hiperlink és thumbnail alkalmazásának kérdése, amely megközelíthető a ráutaló magatartás formájában tett hozzájárulás vélelme vagy

¹ *John Battelle*: Keress!, HVG Kiadó, Budapest, 2006, p. 13

² *Gerhard Schricker*: Urheberrecht, Kommentar, 3. Auflage. Verlag C.H.Beck, 2006. § 97, p. 1906

³ Vö.: Baidu-eset (lásd 3. pont alatt) Chinese search engine Baidu ... Music & Copyright, 2008. 12. 12., 379. sz., p. 4

ennek a vélelemnek az elutasítása alapján. Az ebben a kérdéskörben felmerülő „rendes felhasználás” zsinórmértéke szorosan kapcsolódik az ezt követő pontban tárgyalt szabad felhasználás Sztj.-beli szabályaihoz. Az elemzést a felelősségi szabályok ismertetése zárja, amelyek jövőbeni újragondolása szükséges lehet.

1. A keresőmotor vizsgálata a felhasználás tükrében

Mi is az a keresőmotor? Szándékadatbázis. Hétköznapi nyelven megfogalmazva az interneten működő keresőmotor olyan program, amely a felhasználó által megadott feltételeknek (többnyire egy szónak vagy kifejezésnek) megfelelő információkat keres a világhálón.⁴

A keresőmotor vázát az interneten található információmennyiség képezi, aminek védelmét a *sui generis* adatbázis oltalmi forma biztosítja.⁵ A keresőmotor szerzői jogi „anatómiájának” vizsgálatánál a hiperlinkek és a thumbnailok érdemelnek figyelmet, amelyek kommunikációs hálót alkotnak a kereső és a tartalmat kínáló között, megkönnyítve a felhasználó számára az információk rendszerezését. A szerzői művekre fókuszálva a keresőmotor tehát az egyes alkotók műveiből hoz létre egy virtuális csokrot. Így a keresőmotort üzemeltetők és a szerzők érdekei között számos vitát váltott ki a hiperlink és a thumbnail alkalmazása, amely viták megoldása nemcsak a szerzői jog, hanem más jogterületek – így pl. a versenyjog – közegeiben is szorgalmazható.

1.1. A hiperlink megítélése a Paperboy-határozat tekintetében

Az elemzés körét megnyitó kérdés, hogy a találati lista hiperlinkje a mögötte álló mű felhasználásának minősülhet-e.

Említésre méltó ennek a kérdésnek az alfája és ómegájaként nyilvántartott német Legfelsőbb Bíróság *Paperboy*-ítélete.⁶ A határozat értelmében a Paperboy nevet viselő portál keresőmotorja 290 rangos hírportál tartalmában való keresést tett lehetővé. A találati lista egyes soraiban hiperlink formájában jelent meg a forrás, amelyre rákattintva a cikk közvetlenül elérhetővé vált, megkerülve a honlap reklámokat tartalmazó főoldalát. A Paperboy továbbá külön szolgáltatásként nyújtotta az egyes felhasználók által megadott kulcsszavak alapján összeállított, „személyre szabott”, belső linkekből álló elektronikus napilapot, amelyet e-mail útján, ingyenesen küldött meg a részükre.⁷ A szerzői jogi jogsértést a felperes további

⁴ <http://hu.wikipedia.org/wiki/Keres%C5%91motor> (2009. 01. 05.)

⁵ Artur-Axel Wandtke, Winfried Bullinger: UrhR, Praxiskommentar zum Urheberrecht, 2. Auflage. Verlag C.H.Beck, 2006, § 44a UrhG, p. 609; Schriker: i. m. (2), § 87a, p. 1643

⁶ Bundesgerichtshof Urteil vom 17. Juli 2003, I ZR 259/00 (a továbbiakban: Paperboy-határozat); <http://juris.bundesgerichtshof.de/cgi-bin/rechtsprechung/document.py?Gericht=bgh&Art=en&Datum=2003&Sort=3&Seite=5&clint=3&anz=1706&pos=171&nr=27035>

⁷ Wandtke, Bullinger: i. m. (5), § 89b UrhG, p. 1079

érve támasztotta alá, mégpedig az adatbázis védelmére hivatkozva. A felperes állítása szerint a Paperboy a hozzáférést a hírportálok cikkeihez azok adatbázisán keresztül biztosítja, ami ugyancsak a szerzői jogi védelem részét képezi.

Az eset részletesebb elemzése nélkül az alábbi néhány érdekesség emelhető ki. A bíróság azon az állásponton volt, hogy a tényállás elemei nem valósítják meg a szerzői jogi értelemben vett felhasználást. A link ugyanis lényegében elektronikus utalás, amelynek aktiválásával kerül sor a tényleges felhasználásra, azaz a többszörözésre. Ez pedig már nem a keresőmotort üzemeltető, hanem a felhasználó hatókörébe esik.⁸ Ebből következik, hogy a link nyilvánossághoz közvetítése nem jelenti a link mögött található szerzői mű többszörözését, illetve nyilvánossághoz közvetítését. A hiperlink és az eredeti mű forrása között fennálló helyettesíthetőség kérdésében a bíróság a Paperboy-határozatban így „nemlegesen” foglalt állást. A bíróság mindemellett kiemelte, hogy minden olyan jogosultnak, aki művének terjesztésére az internetet használja, azzal is számolnia kell, hogy jogai érvényesítését – a közérdekre tekintettel – csak korlátozottan gyakorolhatja. A közérdek pedig abban mutatkozik meg, hogy a keresőszolgáltatások igénybevétele nélkül az áttekinthetetlen információmenyiség miatt az internet ésszerű használata nem lenne lehetséges. A döntés e tekintetben összhangban áll az amerikai joggyakorlatban elterjedt ún. *Sony-szabállyal*. Ennek lényege, hogy szerzői jog nem válhat a technológiai fejlődés akadályává.⁹ Ebből következik, hogy a szerzői jog szabályai nem gyakorolhatnak kontrollt olyan új technológiai megoldások felett, amelyek az információáramlást segítik elő.¹⁰ Más megítélés alá eshet, amikor a keresőmotor teljes egészében jeleníti meg a művet. A felhasználónak ebben az esetben tehát nem kell a linkre kattintania a műhöz való közvetlen hozzáférés érdekében. A többszörözés, illetve nyilvánossághoz közvetítés itt már megvalósul, amihez a szerző hozzájárulása szükséges.

Továbbá utalni kell az adatbázisok egymás közötti kapcsolódásának a határozatban tükröződő jogi megítélésére is. A felperes keresetében sérelmezte, hogy a Paperboy szolgáltatását érintő online hírportálok (www.handelsblatt.com, www.dm-online.de) szerzői jogi védelme két tekintetben is fennáll. Az alkotás műfajába tartoznak ugyanis mind a cikkek, mind pedig az azokból mozaikszerűen összeállt *sui generis* adatbázis.¹¹ A bíróság a korábbiakban már említett álláspontját az adatbázis védelmére kiterjesztve megállapította, hogy az adatbázis tartalma egészének vagy jelentős részének felhasználására nem kerül sor.¹² Ennek fényében nem állapítható meg, hogy az adatbázis tartalmának jelentéktelen része a Paperboy szolgáltatása útján ismételt és rendszeresen került volna kimásolásra, illetve új-

⁸ Paperboy-határozat, i. m. (6), p. 16. A többszörözés abban az esetben nem sérti a tartalomszolgáltató felhasználáshoz fűződő jogát, amennyiben a magáncélú másolás feltételei fennállnak. *Georg Nolte: Paperboy oder die Kunst den Informationsfluss zu regulieren von Datenbanken, Links und Suchmaschinen. ZUM, 2003. 7. sz., p. 544*

⁹ Vö.: Sony Betamax-eset in: *Matthew Rimmer: Digital copyright and the consumer revolution: hands off my iPod. Edward Elgar Publishing Limited, 2007, p. 102*

¹⁰ *Rimmer: i. m. (9), p. 102*

¹¹ Paperboy-határozat i. m. (6), p. 7

¹² *Wandtke, Bullinger: i. m. (5), § 89b UrhG, p. 1079*

rahasznosításra oly módon, hogy az sérelmes lett volna az adatbázis rendes felhasználására, vagy indokolatlanul károsította volna az adatbázis előállítójának jogos érdekeit.¹³ Ebből az következik, hogy minden olyan online adatbázis, amelyik nem tartalmaz – a keresést akadályozó – műszaki intézkedést, más online-adatbázisok által ily módon felhasználható.¹⁴

A fentiekből azonban nem következik egyenesen, hogy a keresőmotor-szolgáltatás ne érintené a szerzők kizárólagos szerzői jogait. *Wild* megjegyzi, hogy a keresőmotor robotjának funkciója a honlapok tartalmára már a link elhelyezését megelőzően kiterjed.¹⁵ Ezáltal az online adatbázis tartalma a keresőszolgáltatást nyújtó számítógépein tárolásra kerül, ez pedig a szerző többszörözésének jogát érintheti.¹⁶ Itt *Wild* a keresőszolgáltatást nyújtók „mentségére” a műszaki intézkedés hiányát említi.¹⁷ A műszaki intézkedés tehát a keresőszolgáltatás akadályát jelentheti. A jelenlegi technológia már lehetővé teszi, hogy a honlap üzemeltetője pontosan meghatározza, hogy az oldal mely része váljon a keresőmotorok által kereshetővé, mely része pedig nem.¹⁸ *Hoeren* kétségét fogalmazza meg azzal kapcsolatban, hogy a keresőmotorok valóban „tiszteltben tartják” a tiltó felhívást, amelyet a HTML fejlécébe lehet belefoglalni.¹⁹ Alapvetően tehát a honlaptulajdonos kezében van a döntés a hozzáférés lehetővé tétele, illetve annak megakadályozása tekintetében.

Nolte a Paperboy-döntéssel kapcsolatban jegyzi meg, hogy nem lenne indokolt a hiperlink kérdését – annak jelentős szerepére tekintettel – a kizárólagos jogok körébe sorolni.²⁰ Már csak azért sem, mert a linket elhelyező személy kontrollja nem terjed ki a link mögötti műre. A keresőmotorok megítélésének „ingoványos talaját” jelenti a belső link kérdése. *Nolte* szerint a számos esetben vitatott megítélésű belső link tekintetében a honlap jogosultjának számolnia kell a honlap – reklámot tartalmazó – főoldalát megkerülő link elhelyezésével.²¹ Az elvárhatóság körébe tartozik tehát, hogy a honlaptulajdonos az így kieső bevételek tekintetében rugalmas reklámstratégiát alakítson ki,²² illetve lehetőség nyílik arra is, hogy a honlap úgy kerüljön kialakításra, hogy a belső oldalakhoz kizárólag a főoldalon keresztül lehessen eljutni.²³

¹³ *Wandtke, Bullinger*: i. m. (5), § 89b UrhG, p. 1079

¹⁴ *Wandtke, Bullinger*: i. m. (5), § 89b UrhG, p. 1079–1080

¹⁵ *Schricker*: i. m. (2), § 97, p. 1906

¹⁶ *Schricker*: i. m. (2), § 97, p. 1906. A Google-nál a honlapok tartalmának feltérképezését 175 000 számítógép végzi folyamatosan; <http://www.net-position.hu/sajtoszoba/erdekesseg/> (2009. 01. 07.)

¹⁷ *Schricker*: i. m. (2), § 97, p. 1906

¹⁸ *Schricker*: i. m. (2), § 97, p. 1906

¹⁹ *Thomas Hoeren*: Keine wettbewerbsrechtlichen Bedenken mehr gegen Hyperlinks? GRUR, 2004. 1. sz., p. 5

²⁰ *Georg Nolte*: Anmerkung. CR, 2003. 12. sz., p. 925

²¹ *Nolte*: i. m. (20), p. 925

²² *Nolte*: i. m. (20), p. 925

²³ *Nolte*: i. m. (8), p. 545

1.2. Részkonklúzió

Összegezve megállapítható, hogy a Paperboy-határozat értelmében a link elhelyezése nem azonosítható a felhasználás – szerzői jogi értelemben vett – fogalmával. A bíróság a hangsúlyt a közérdeket szolgáló információk rendszerezésére helyezte, tagadva egyúttal a keresőmotor és a honlap szolgáltatása közötti helyettesíthetőség fennállását.

1.3. A thumbnail nyilvánossághoz közvetítésének szerzői jogi megítélése

A válaszok keresésében a miniatürizált képek jelentik a következő mérföldkövet. A felhasználás kérdésköre a hiperlinkekhez képest annyiban bővül, hogy a képek lekicsinyítése miatt az átdolgozás jogának érintettsége is vizsgálendő.

A szerző kizárólagos átdolgozási joga abban az esetben merülhet fel, ha az eredeti művet oly módon változtatja meg az átdolgozó személy, amelynek eredményeképpen egy másik mű jön létre.²⁴ Az átdolgozást követően tehát egyéni, eredeti jelleg fennállása szükséges. A thumbnailok esetében egyéni, eredeti jelleg ugyanakkor a legjobb indulattal sem fedezhető fel. Ennek hiánya mellett a szerző is azonosíthatatlan marad, hiszen a keresőmotor funkciójából ered a lekicsinyített kép létrejötte. Ebből következik, hogy a thumbnailok esetében átdolgozásról nem beszélhetünk.²⁵

A hamburgi,²⁶ a jénai²⁷ és a bielefeldi²⁸ bíróság a thumbnail keresőmotorok linklistáján történő megjelenítését nyilvánossághoz való közvetítésnek, illetve az eredeti kép módosított verziója többszörözésének minősítette.

A három ítélet közül a hamburgi ítélet érdemel figyelmet. A tényállás ismertetése nélkül a határozat indokolását emeljük ki, miszerint a thumbnail alkalmazásával megvalósul az előzetes engedélyhez kötött felhasználás. A bíróság mindezt arra alapozta, hogy a konkrét esetben a keresőmotor nyilvánossághoz közvetítette olyan kép thumbnailjét is, amely az érintett honlapon már nem volt elérhető. A bíróság a thumbnail „gyenge” minősége tekintetében pedig megjegyezte, hogy a lényegtelen vonások hiánya ellenére az eredeti kép lényeges vonásai ugyanúgy megjelennek a thumbnailben.²⁹ A bíróság közvetett módon utalt rá, hogy esetről-esetre vizsgálendő, hogy a keresőmotor képkereső funkciója a szükségszerűség körébe esik-e vagy sem, azaz mennyiben kell a keresőmotoroknak a találati listáján a képeket

²⁴ Vö.: Szjt. 29. §

²⁵ <http://www.anwalt-mietrecht.de/aktuelles/urheberrecht-und-suchmaschinen.html?nextstep=10>

²⁶ Landgericht Hamburg, Urteil vom 5.9.2003, Az. 308 O 449/03; <http://www.linksandlaw.de/urteil73-thumbnails.htm>

²⁷ A jénai bíróság határozata szerint a thumbnail esetében felhasználás fennállását a háromlépcsős doktrína támasztja alá. Lásd OLG Jena, Urteil vom 27.02.2008, Az: 2 U 319/07; <http://www.anwalt-mietrecht.de/aktuelles/urheberrecht-und-suchmaschinen.html?nextstep=10>

²⁸ Részlet az Infosoc-irányelv végrehajtásáról szóló IviR tanulmányból, p. 10; http://mszh.hu/szerzoijog/tanulmany/EK_tanulmány_jogok_s_kivitelek.pdf

²⁹ Landgericht Hamburg, Urteil i. m. (26)

feltüntetnie.³⁰ Az érdekek közötti konfliktus feloldásával kapcsolatban a hamburgi bíróság felveti, hogy a jogalkotó feladata, hogy a közérdek és a keresőszolgáltató gazdasági érdeke, valamint a szerző érdeke közötti konfliktust feloldja.³¹

Amennyiben az előzetes engedélyhez kötött felhasználás esetéből indulunk ki, akkor kérdésként merülhet fel, hogy vajon a keresőmotorok funkciója felfogható-e külön vagyoni jogként, amelyhez külön díjigény kapcsolódik. A német jogirodalom szerint a képkeresőt üzemeltetővel kötött felhasználási szerződés a magas tranzakciós költségek miatt valószínűleg ellehetetlenítené a keresőszolgáltatást.³² Mindamelllett annak a lehetősége, hogy a keresőmotort üzemeltető valamennyi kép jogosultjával felhasználási szerződést kössön, szinte kizártnak tűnik. Amennyiben ennek modellje támogatandó, akkor ez az egyes szerzők fellelhetősége, a részükre kifizetett jogdíj magas összege miatt kizárólag közös jogkezelés keretében képzelhető el.³³

Az előzőekben kifejtett „előzetes engedélyhez kötött felhasználási megoldással” szemben foglalt állást az erfurti bíróság.³⁴ Az erfurti bíróság indokolása a szerzői hozzájárulás vélelméből indult ki. Ebben az esetben a felperes olyan művész volt, akinek a képei honlapján elérhetőek voltak anélkül, hogy a felperes a honlapjának forráskódjában keresési funkciót gátló műszaki intézkedést alkalmazott volna. A bíróság hozzáteszi, hogy a jelen esetben benyújtott bizonyítékok figyelembevételével nincs szó felhasználásról tekintettel arra, hogy a thumbnail feltüntetése az alábbi megjegyzéssel történik: „Alább található a kép eredeti méretben”, „Eredeti kép”. Erre hivatkozva az ítélet szerint kizárólag a link elhelyezése valószínűleg meg anélkül, hogy az eredeti képet a keresőszolgáltatást nyújtó a szerverén tárolná.³⁵ A bíróság indokolásában kiemelte, hogy a keresőmotor működése nem befolyásolja hátrányosan az eredeti szerzői mű rendes felhasználását, épp ellenkezőleg, annak felhasználását segíti elő. A bíróság tehát – az amerikai *Kelly v. Arriba Soft*-esethez hasonlóan³⁶ – a helyette-

³⁰ A hamburgi bíróság példaként említi a keresőmotor „A fotóhoz” linket, ami a thumbnail alternatívája lehet. *Robert Kazemi*: Online-Nachrichten in Suchmaschinen. CR, 2007. 2. sz., p. 100

³¹ LG Hamburg Urteil vom 26.9.2008. Az. 308 O 42/06; <http://www.linksandlaw.de/urteil142-stoererhaftung-darstellung.htm>

³² Vö.: *Matthias Leistner, Felix Stang*: Die Bildsuche im Internet aus urheberrechtlicher Sicht. CR, 2008. p. 506; *Matthias Berberich*: Die urheberrechtliche Zulässigkeit von Thumbnails bei der Suche nach Bildern im Internet. MMR 2005. 3. sz., p. 146; továbbá LG Erfurt Urteil vom 15.3.2007., Az. 3 O 1108/05; <http://www.linksandlaw.de/urteil171-bildersuche-thumbnails.htm>

³³ Ennek lehetőségét *Berberich* vitatja a közös jogkezelők és a képek jogosultjának viszonya tekintetében. A jogosultak azonosítása és az ebből adódó befizetett jogdíjak felosztása jelentős akadályokba ütközhet.

³⁴ Hasonló döntést hozott a holland bíróság, miszerint a miniatürizált képek ingatlanos honlapon való megjelenítése – azok lecsinnyített mérete miatt – nem sérti a jogosult többszörözéshez való jogát. Court Of Arnhem, 16 March 2006 (Ljn Av5236), in: Európai Unió Bizottsága: Commission staff working document. Report to the Council, the European Parliament and the Economic and Social Committee on the application of Directive 2001/29/EC on the harmonisation of certain aspects of copyright and related rights in the information society, p. 3; http://ec.europa.eu/internal_market/copyright/docs/copyright-info/application-report_en.pdf

³⁵ LG Erfurt Urteil, i. m. (32)

³⁶ *Rimmer*: i. m. (9), p. 240

síthetőség kizárására alapozta az említett hátrányos befolyás hiányát, mégpedig a thumbnail – annak az eredeti képéhez viszonyított – gyenge minőségére tekintettel. A bíróság kitért továbbá arra is, hogy a jelen eset megítélésében a copyright-hivatkozás sem mérvadó. Ennek magyarázata abban áll, hogy a szerző a hozzáférést ingyenesen tette lehetővé, másrészt a felperes a honlap forráskódjában (»robots.txt- adatok«) a kereshetőséget akadályozó parancsokat nem aktivizálta.

A ráutaló magatartásban megnyilvánuló beleegyezés vélelmének fennállása azonban nem feltétlen. A ráutaló magatartás kapcsán tehát három fontos feltétel teljesülését kell kiemelni: a helyettesíthetőség hiányát, a műszaki intézkedés hiányát, valamint a honlapon való hozzáférhetőséget.

A képek nyilvánosságához közvetítése kizárólag azok lekicsinyítését követően történhet, ami kiküszöböli annak veszélyét, hogy a lekicsinyített kép az eredeti alteregójává váljon. Fontos tehát, hogy a tartalom szerzőjének a felhasználáshoz fűződő érdeke a keresőmotor működése által ne sérüljön.³⁷ A felhasználók és a szerzők közötti érdekegyensúly vizsgálata tehát a legjobban a helyettesíthetőség „szűrőjén” keresztül történhet. A helyettesíthetőség fennállása ugyanis a kereső személyt „megállásra” készíti, és nem a thumbnailre való rákattintásra. A keresőmotor funkciója kizárólag a művekre való figyelem felhívására, azaz „reklámzására” terjedhet ki, és nem azok közvetítésére. (Ugyanitt kell utalni a szöveges tartalmaknál a megfelelő terjedelmű idézésre, amely nem ösztönözheti a felhasználót az eredeti szöveg megkerülésére.) A keresőmotor tehát a szerző tekintetében nem a felhasználást helyettesítő, hanem azt elősegítő szerepet tölthet be.

További megkötést jelent, hogy csak azoknak a képeknek a kereshetősége biztosítható, amelyek szabadon hozzáférhetők. *Beberich* kiemeli, hogy a szabad hozzáférés nemcsak a műszaki intézkedés hiányát jelenti, hanem a kép adott honlapon való fellelhetőségét is. Ebből az következik, hogy amennyiben a kép jogosultja megszüntette a képhez való hozzáférést (pl. a kép levétele a honlapról), ezt a beleegyezés visszavonásának kell tekinteni.³⁸ Ez a gondolatmenet összhangban áll a ráutaló magatartás kiterjesztő értelmezésének tilalmával.³⁹

Megjegyezhető továbbá, hogy a szerzői akarat vélelmét tükröző bírói gyakorlat evidenciaként kezeli az olyan robotok alkalmazását, amelyek a keresőmotor működésének megakadályozását szolgálják. A műszaki intézkedések megkerülése esetén felmerül a felelősség kérdése. Ebből következően, amennyiben a szerzői mű jogosultja hatásos műszaki intézkedéssel kívánja a keresőmotor általi indexálást⁴⁰ megakadályozni, és ennek ellenére sor kerül

³⁷ Vö.: *Leistner, Stang*: i. m. (32), p. 506

³⁸ A honlapról eltávolított képnek a keresőmotor találati listáján való megjelenítése a kép a keresőmotor catchingjében történő köztes tárolás kérdését veti fel.

³⁹ Vö.: Szjt. 42.§-ának (2) bekezdésével: „Ha a felhasználási szerződés tartalma nem állapítható meg egyértelműen, a szerző számára kedvezőbb értelmezést kell elfogadni.”

⁴⁰ Az indexálás során a keresőmotor a honlapok szavait egy regiszterbe gyűjti be. L. <http://de.wikipedia.org/wiki/Indexieren> (2009. 01. 17.)

a szerzői mű thumbnailjének megjelenítésére, ez az adott esetben a keresőmotort üzemeltető felelősségét vonhatja maga után.

Végül röviden meg kell említeni a ráutaló magatartásban megnyilvánuló beleegyezéssel szemben állást foglaló jénai bírósági ítéletet, amely ugyancsak a thumbnailok kérdésével foglalkozott.⁴¹ Eszerint a képek nyilvánosságához közvetítése arra irányul, hogy azokat a többi internethasználó megtekinthesse. A ráutaló magatartás ez esetben nem irányulhat az említett körön kívülre, azaz a képek thumbnailként való átalakítására és azok keresőmotor általi „felhasználására”. Az ítélet értelmében a képek interneten történő nyilvánosságához való közvetítése nem értelmezhető bármilyen felhasználási szerződés megkötésére vagy felhasználásba történő beleegyezésre irányuló akaratként, mert az a szerző érdekeivel ellentétben állna. A jénai bíróság tehát előzetes engedélyhez kötött felhasználásnak minősítette a képek thumbnailként való megjelenítését. Az ítélet még csak fel sem veti annak kérdését, hogy a keresőmotorok általi kereshetőség elősegítése mennyiben sértheti a szerző jogait, és irányul a szerző érdekeivel össze nem férő felhasználásra.

1.4. Részkonklúzió

Összegezve az előzőeket kiemelhető, hogy a bírói gyakorlat megosztott a thumbnail megítélésével kapcsolatban. Vannak olyan határozatok, amelyek a szerző engedélyéhez kötik a thumbnail használatát. Ezeknek a határozatoknak az indoklása az eredeti kép keresőszolgáltatást nyújtó szerverén történő tárolást, az eredeti kép thumbnailverziójának lényeges vonásaiban való megfelelést, végül a ráutaló magatartás kiterjesztő értelmezésének tilalmát említi. Ezzel szemben a hozzájárulás vélelmét kimondó határozat kiemeli, hogy szükséges a helyettesíthetőség és a műszaki intézkedések hiánya, valamint az eredeti mű honlapon való elérhetősége.

A magyar szabályozás tekintetében megjegyezhető, hogy két lehetőség áll fenn a hiperlink és a thumbnail megítélése esetében. A bíróság a felhasználás esetében az Szjt. 43. §-ának (5) bekezdésében foglalt „célszerűségi” és/vagy az Szjt. 42. §-ának (3) bekezdésében biztosított, a szerző számára „kedvezőbb értelmezés” zsinórmértékét veheti alapul. Míg az előbbi a keresőszolgáltatást nyújtó érdekét és a közérdeket támogató értelmezéshez vezethet azáltal, hogy a szerző művének interneten való nyilvánosságához közvetítése magában foglalja a keresőszolgáltatáshoz való hozzájárulást, addig a „szerző számára kedvezőbb” értelmezés a célszerűség tekintetében kizárhatja a keresőszolgáltatásra való kiterjesztést. A két értelmezés, illetve a két érdekcsoport közötti döntés a magyar bíróságra vár. E kérdés elbírálását az elektronikus kereskedelmi szolgáltatások, valamint az információs társadalommal összefüggő szolgáltatások egyes kérdéseiről szóló 2001. évi CVIII. törvény (a továbbiakban

⁴¹ <http://www.anwalt-mietrecht.de/aktuelles/urheberrecht-und-suchmaschinen.html?nextstep=10>

Elkerv.) 13. §-a csak részben segíti elő.⁴² A jogalkotó a hozzáférhetővé tett információ szabványosított címét tekintve nem teszi lehetővé az eltávolítási eljárást. Ez utóbbi feltételezhetően az URL nyilvánosságához közvetítését jelenti, amire tekintettel szerzői jogi jogsértés nem követhető el.

2. A keresőmotor a szabad felhasználás esetkörében

Mindenek előtt ki kell emelni, hogy a keresőmotor csak olyan műhöz nyújthat hozzáférést, amelyet nyilvánosságra hoztak. Hasonlóan a hozzájárulás vélelméhez, itt is feltétel, hogy a keresés időpontjában műszaki intézkedés ne akadályozza a kereshetőséget, illetve a linkek mögötti alkotás valóban elérhető legyen. Nehézséget ebben az esetben a jövedelemszerzés feltételének teljesülése jelenthet, amely a keresőmotort üzemeltetők esetében szükségszerű része a szolgáltatásnak. A keresőmotor funkciója az Szjt. idézésre, látképre, lényeges tartalomról adott tájékoztatásra vonatkozó szabályain keresztül közelíthető meg.

2.1. A hiperlink mint idézés

Érdekességgként említhető, hogy vannak olyan keresőmotorok (így pl. a Google), amelyek éppen a tudományos publikációk értékét meghatározó idézés és idézettség gondolatmenetén jöttek létre.⁴³ Az idézéssel való szoros kapcsolódás a keresőmotor hiperlinkjével áll fent.⁴⁴ Itt a hiperlink elsősorban a forrásmegjelölés szerepét tölti be, ami a visszakereshetőséget szolgálja, azaz az internethasználó számára lehetővé válik, hogy a forrásként megjelölt műhöz a linke kattintással teljes egészében hozzáférjen. Kritikaként fogalmazódik meg az idézés szabályainak alkalmazásával kapcsolatban, hogy az idézés célja a keresőmotorok esetében nem azonos a kritikai, vitatkozó, alátámasztó céllal, sokkal inkább a figyelemfelhívással. A thumbnailok esetében az idézés vizsgálata szükségtelen, mert az Szjt. az idézést fotóművészeti és képzőművészeti alkotások esetében kizárja.

⁴² Vö.: Elkerv. 13. §-ának (1) bekezdése szerint: „Az a jogosult, akinek a szerzői jogi törvény által védett szerzői művén, előadásán, hangfelvételén, műsorán, audiovizuális művén, adatbázisán fennálló jogát, továbbá a védjegyek és a földrajzi árujelzők oltalmáról szóló törvényben meghatározott, a védjegyoltalomból eredő kizárólagos jogát a szolgáltató által hozzáférhetővé tett információ – ide nem értve a hozzáférhetővé tett információ szabványosított címét – sérti (a továbbiakban: jogosult), teljes bizonyító erejű magánokiratba vagy közokiratba foglalt értesítésével felhívhatja a 9–11. §-ban meghatározott szolgáltatót a jogát sértő tartalmú információ eltávolítására.”

⁴³ Ehhez kapcsolódik szorosan az ún. bibliometria, azaz az írott dokumentumok és idézetstruktúrák tudománya. Ezen a területen a legismertebb mérőszám a Garfield-féle hatástényező. Ennek fényében egy szaklap hatástényezőjét egy adott évben az adja, hogy az előző két évben a szaklapot hány szakkikk idézte. A hatástényezőt tehát a hálózatban szereplő csomópontok előfordulásának száma adja meg. Lényegében ez adja a Google működésének alapelvét is. Vö.: *Battelle*: i. m. (1), p. 65–66

⁴⁴ A német Legfelsőbb Bíróság elektronikus utalásnak nevezi a hiperlinket. Paperboy-határozat, i. m. (6) p. 16.; *Tóth Péter Benjámín*: Jogi felelősség hiperlink alkalmazásakor. p. 2; <http://www.artisjus.hu/openncms/export/download/aszerzoijogrol/hiperlink.pdf> (2008. 11. 02.)

2.2. A thumbnail mint látkép

A thumbnailok esetében a látképre vonatkozó szabály analóg alkalmazása merülhet fel. Ez a szabály lehetővé teszi, hogy a *szabadban, nyilvános helyen*, állandó jelleggel felállított képzőművészeti, építészeti és iparművészeti alkotásról a szabad felhasználás körében látkép készüljön.⁴⁵ A „szabadban, nyilvános helyen” kitétel analóg módon alkalmazható az internetre, amely az információk áramlása, forgalma esetében virtuális utak, terek összességét adja ki. Ebből kiindulva feltételezhető, hogy minden olyan szerzőnek, aki művét felteszi az internetre, célja, hogy ahhoz a nyilvánosság tagjai szabadon hozzáférhessenek. Ennek megakadályozása – míg a szabadon álló alkotások esetében pl. a fal létesítése – az internet világában pl. az adott tartalomhoz való hozzáférés jelszóhoz kötése. Ennek analóg alkalmazását a német jogirodalomban *Leistner/Strang* elvetik. Hivatkozásuk alapja, hogy ez az értelmezés az interneten található szerzői művek felhasználását parttalanná tenné.⁴⁶ Ez a felvetés vitatható, tekintettel a háromlépcsős teszt alkalmazásának lehetőségére, ami kellően alkalmas arra, hogy határt szabjon egy ilyen értelmezés kialakulásának.

2.3. A thumbnail mint lényeges tartalomról adott tájékoztatás

A mű nyilvánosságra hozatala előtt annak *lényeges tartalmáról* csak a szerző hozzájárulásával szabad a nyilvánosság számára tájékoztatást adni.⁴⁷ Ebből következik, hogy nem kell a szerző hozzájárulása, ha valaki a nyilvánosságra hozott mű lényeges tartalmáról kívánja a nyilvánosságot tájékoztatni. A mű nyilvánosságához való közvetítése és az annak lényeges tartalmáról való tájékoztatás közötti határvonal azok egymáshoz való viszonyában keresendő, azaz, hogy a lényeges tartalomról való tájékoztatás mennyiben helyettesítheti a művet. Ennek a jogintézménynek a keresőmotorok thumbnail funkciójára való alkalmazása felmerülhet, amennyiben a helyettesíthetőség hiányzik. Így a keresőmotor funkciója a nyilvánosság tájékoztatását célozza.⁴⁸

2.4. Részkonklúzió

Összefoglalva az előzőeket megállapítható, hogy a hiperlink és a thumbnail használatának szerzői jogi megítélését az idézés, a látkép és a lényeges tartalomról adott tájékoztatás szabályainak analóg alkalmazása könnyíthetné meg. Másrészt mérlegelhető a keresőmotorokra tekintettel a szabad felhasználás taxatív esetkörének megnyitása.⁴⁹ A jövedelemszerzésből

⁴⁵ Vö.: Szjt. 68. § (1). Vö.: *Leistner, Stang*: i. m. (32), p. 502

⁴⁶ *Leistner, Stang*: i. m. (32), p. 502

⁴⁷ Vö.: Szjt. 10. § (2)

⁴⁸ *Leistner, Stang*, i. m. (32), p. 503

⁴⁹ Vö.: *Leistner, Stang*, i. m. (32), p. 503; továbbá LG Hamburg Urteil vom 26. 9. 2008 Az. 308 O 42/06; <http://www.linksandlaw.de/urteil142-stoererhaftung-darstellung.htm>

fakadó ellentmondást a „háromlépcsős” teszt alkalmazása oldhatja fel. Akár a szabad felhasználás, akár a felhasználás körébe helyezük a hozzáférés funkcióját, a keresőszolgáltatást nyújtó felelőssége mindkét esetben felmerül. Különösen azokra az esetekre gondolhatunk, amikor a keresőmotor – mint közvetítő szolgáltató – segíti elő a szerzői jogi jogsértést.

3. A keresőszolgáltató felelőssége

3.1. A folyamatos ellenőrzés kötelezettsége

A német Legfelsőbb Bíróság Paperboy-határozatából kiindulva arra a következtetésre juthatunk, hogy a keresőmotor üzemeltetője nem felel abban az esetben, ha a link használója a link mögött található mű szerzői jogait megsérti. A bíróság arra alapozza álláspontját, hogy a jogosultnak a szerzői művek – műszaki intézkedések alkalmazása nélküli – internetre történő feltöltésével adott esetben számolnia kell a lehívást követő jogsértésekkel.⁵⁰ A jogsértő felhasználásokat a linkhasználat minőségében nem változtatja meg, csak annyiban, hogy az adott szerzői műhöz nagyobb számban férnek hozzá a felhasználók.⁵¹ A hiperlink hiányában tudniillik a felhasználó ugyanúgy hozzáférhet az interneten nyilvánosságához közvetített műhöz, ha annak URL-jét ismeri, azaz a jogsértés bekövetkeztének nem *sine que nonja* a link elhelyezése, illetve annak nyilvánosságához való közvetítése.⁵² *Volkmann* egy kissé absztrakt példával támasztja alá a keresőszolgáltatást nyújtó személy felelősségének korlátozását, miszerint a színdarabot ajánló cikk írója nem felel a színházigazgató felé az olvasók előadás alatt gyakorolt nem megfelelő viselkedéséért.⁵³

A bíróság nyitva hagyja azonban annak kérdését, hogy a keresőmotor üzemeltetőjét felelősség terheli-e abban az esetben, ha olyan belső linket tesz hozzáférhetővé, amihez a hozzáférés hatékony műszaki intézkedéssel bizonyos látogatói körre korlátozódik.⁵⁴

A közvetítő szolgáltatót tehát nem terheli felelősség a tekintetben, hogy folyamatosan ellenőrizze a crawler⁵⁵ által indexált honlapok tartalmát szerzői jogi szempontból.⁵⁶ Ez

⁵⁰ Paperboy-határozat, i. m. (6), p. 17

⁵¹ Paperboy-határozat, i. m. (6), p. 17.; *Christian Volkmann*: Unterlassungs- und Beseitigungsansprüche gegen Hyperlinksetzer im Urheberrecht. GRUR, 2005. 3. sz., p. 203

⁵² Paperboy-határozat i. m. (6), p. 17

⁵³ *Volkmann*: i. m. (51), p. 203

⁵⁴ Ehhez szorosan kapcsolódik a *Copiepresse v. Google*-eset, amelyben a belga elsőfokú bíróság megállapította, hogy a Google megsértette a Copiepresse belga lapkiadó szerzői jogait olyan cikkek elérhetővé tételével, amely írásokat a Copiepresse saját honlapjáról korábban már levett. Az ítélet szerint a Google az érintett műveket haladéktalanul köteles volt szerveréről eltávolítani; <http://www.copiepresse.be/13-02-07-jugement-en.pdf>

⁵⁵ A crawler egy olyan program, amelynek segítségével a keresőmotor a világhálót átvizsgálja, és a talált honlapokat elemzi. L. <http://de.wikipedia.org/wiki/Crawler> (2009. 01. 17)

⁵⁶ Ezt támasztja alá az OLG Nürnberg (22. 06. 2008., Az. 3 W 1128/08) ítélete is, aminek értelmében a keresőmotor vizsgálati kötelezettsége nem általános, hanem kizárólag a jogosult felszólító levelében érintett tartalomra terjed ki; http://medien-internet-und-recht.de/druckversion_mir.php?mir_dok_id=1716 (2009. 01. 09.)

azonban nem jelenthet teljes immunitást a szerzői jogi jogsértésekkel kapcsolatban. A jogosultnak ugyanis jogsértés esetén lehetősége nyílik – a magyar szabályozásban is jól ismert – értesítési-eltávolítási eljárás megindítására.⁵⁷ Ez a felelősség szubjektív alapú, azaz kimenetési lehetőséget biztosít a szolgáltató számára. A felelősség alóli mentesülés feltétele, hogy a szolgáltatónak ne legyen tudomása a jogellenes cselekményről vagy információról, illetve ennek fennállása esetén haladéktalanul tegye meg az ilyen információhoz való hozzáférés megakadályozásához szükséges intézkedéseket.⁵⁸ Ezt kiegészítendő az Sztj. lehetőséget nyújt a jogosult részére, hogy a tényállás részleteinek felderítése érdekében adatok benyújtását kérmezze a bíróságon.⁵⁹ Ebből következik, hogy bár a keresőmotor üzemeltetőjét a tartalom folyamatos ellenőrzése nem terheli, a szerző a jogsértéssel kapcsolatos adatok nyújtását igényelheti a közvetítő szolgáltatótól, amennyiben a jogsértés megállapításra került.

Arra, hogy a keresőmotor működése a jogsértés előidézése tekintetében milyen veszélyt jelenthet a szerzői jog jogosultja számára, jó példa az amerikai joggyakorlatban ismertté vált *Perfect 10 Inc v. Google Inc* esete.⁶⁰ A Perfect 10 Inc keresetet nyújtott be a Google ellen, mert annak képkeresőmotorja elősegítette, hogy az internethasználó olyan képeket hívjon le eredeti méretükben, amelyek a Perfect 10 honlapján található fotók jogosultjainak szerzői jogait sértik. A bíróság azonban visszautasította a Perfect 10 keresetét, a következőkre alapozva álláspontját. A Google közvetett módon lehetne felelős, mert a többszörözés a kereső számítógépével történő kapcsolatfelvétel alatt történt. A bíróság azonban e tekintetben megállapította, hogy a Perfect 10 nem tudta bebizonyítani, hogy a Google jogosult lenne megakadályozni, hogy harmadik személyek honlapjukra a Perfect 10 jogait sértő információkat tegyenek fel.

3.2. Új jelenség: a keresőszolgáltatással való visszaélés kérdése

A jogsértésekre másik példa az amerikai Google kínai „testvére”, a Baidu névre hallgató keresőmotor. Az ellene jelenleg folyó peres eljárásokban elhangzott kifogások közül néhányat említünk csak meg. Egyes kifogások arra irányultak, hogy a Baidu találati listáján első helyen jelölt meg olyan honlapokat, amelyek hamisított gyógyszereket tartalmaztak.⁶¹ A kifogások között elhangzott az is, hogy a kínai keresőmotor olyan honlapok hozzáférését blokkolta, amelyek üzemeltetője nem volt hajlandó fizetni.⁶² Mindemellett olyan oldalak elérhetőségét kínálta fel, amelyek csak a Baidu keresőmotoron keresztül váltak hozzáférhetővé, és illegális zenefájlok tartalmaztak. Ezzel szemben szűkebb hozzáférést nyújtott

⁵⁷ Vö.: Elkertv. 13. §

⁵⁸ Vö.: Elkertv. 11. §

⁵⁹ Vö.: Sztj. 94.§ (4) c

⁶⁰ Copyright World Issue, 2007. december, 2008. január

⁶¹ Chinese search engine Baidu, i. m. (3), p. 4

⁶² Chinese search engine Baidu, i. m. (3), p. 4

azokhoz a honlapokhoz, amelyek legálisan letölthető zenefájlokat kínáltak.⁶³ A felelősség megállapításához szükséges adekvát okozati kapcsolat a link nyilvánosságához közvetítése és az okozott jogsértés között ebben az esetben fennállhat. A Baidu esetében – bár az eljárások még folynak – feltételezhető tehát, hogy a linkek nyilvánosságához való közvetítése a honlapokhoz való „technikai hozzáférés” körén túlmutat.⁶⁴

3.3. Részkonklúzió

A keresőszolgáltatást nyújtó felelősségkorlátozásának indoka ugyancsak – az előzőekben már említett – technológiabarát szemléletet tükrözi. A szolgáltatót tehát nem terheli általános ellenőrzési kötelezettség az indexált oldalak tekintetében. A felelősség kérdésének vizsgálata tehát kizárólag az értesítési-eltávolítási eljárás keretében merülhet fel. A keresőmotorok egyre inkább orientáló funkciót töltenek be a felhasználók világában, ami az információkat sajátos szempontok szerint rendszerezi, szűri és közvetíti.⁶⁵ Így a Baidu- és az ehhez hasonló esetek megjelenésére tekintettel felmerülhet a jövőben egy szigorúbb szabályozási igény.⁶⁶

4. Konklúzió

Az előzőeket összefoglalva megállapítható, hogy a keresőmotorok szerzői jogi megítélésében jelentős szerepet betöltő *Paperboy*-határozat értelmében bár nincs kifejezetten szó felhasználásról, a jogirodalom mégis a link „elhelyezését” megelőző többszörözésről szól. Az engedélyezés azonban nem szükséges, amennyiben a keresést műszaki intézkedés nem gátolja. A döntés technológiabarát szemléletet tükröz, ami a „linkelés szabadsága” irányába mozdítja el a gyakorlatot, növelve egyúttal a műszaki intézkedések alkalmazásának népszerűségét azon tartalomszolgáltatók körében, amelyek értékes információk hozzáférését nem kívánják a keresőmotorok által elősegíteni. A képek thumbnail formájában való nyilvánosságához közvetítését az ítéletek egy része a hozzájárulás véleméhez köti, másik része pedig előzetes engedélyhez kötött felhasználásnak tekinti. Ez esetben meggyőzőnek tűnhet az az álláspont, aminek kiindulópontja a műszaki intézkedések hiánya (egyúttal a helyettesíthetőség hiányának és a honlapon való fellelhetőség feltételeinek teljesülése) esetén a szerző beleegyezéséhez fűzött vélelem.

⁶³ Chinese search engine Baidu, i. m. (3), p. 4

⁶⁴ Vö.: *Volkman*: i. m. (51), p. 204

⁶⁵ *Piper Jaffray* felmérése szerint 2003-ban a világon naponta 550 000 000 keresést kezdeményeztek. Ez évi 10-20%-al nő; <http://www.net-position.hu/sajtoszoba/erdekesseg/> (2009. 01. 08.)

⁶⁶ Vö.: *Möglich* szerint az esetek többségében a szerzői jogi jogsértő és a linket elhelyező között nem volt kimutatható szorosabb együttműködés, így a keresőszolgáltató felelősségének szigorúbb szabályozása sem merült fel mint jogpolitikai igény. *Andreas Möglich*: Auswirkungen des EGG auf die haftungsrechtliche Behandlung von Hyperlinks. CR 2002. 8. sz., p. 592. Ma már ez az állítás felülvizsgálatra szorulhat.

A felhasználási modell párja a hozzáférés funkciójának szabad felhasználásként való fel fogása. Erre két alternatíva képzelhető el: az idézés, a látkép és a lényeges tartalomról adott tájékoztatás szabályainak analóg alkalmazása mellett a szabad felhasználás zártkörű eset körének a keresőmotorok funkciója előtti megnyitása. A jövedelemszerzésből fakadó el lentmondás feloldására vonatkozóan a „háromlépcsős” teszt alkalmazása és végiggondolása nyújthat útmutatást, nem kizárva esetleg egy „üreshordozó-díjhoz” hasonló megoldást.

A magyar szabályozással kapcsolatban megjegyezhető, hogy a bíróságra vár annak el döntése, hogy a keresőszolgáltatást előzetes engedélyezéshez köti, illetve a hozzájárulás vé lelméből indul ki, vagy esetleg a szabad felhasználás szabályait veszi alapul. Érdekes lenne, ha a jelen cikk tárgyát képező kérdéskörök a Szerzői Jogi Szakértő Testület gyakorlatában is felmerülnének.

A felelősség kérdésében – ami szubjektív alapú, azaz vétkességet feltételez – a „Baidu- esetek” elszaporodása esetében szabályozási igény merülhet fel, aminek alapja a közérdek, iránya pedig a szigorítás. Jelenleg ugyanis a keresőmotor üzemeltetőjét nem terheli ellenőr zési kötelezettség a „monitorozott” és indexált oldalak tekintetében, ami a technológiabarát szabályozást könnyen átfordíthatja a közérdek, azaz a fogyasztók „ellenségévé”. Ez pedig az érdekek közötti egyensúly újragondolására ösztönözheti a jogalkotót.

Végül a cikk mottójához visszakanyarodva megjegyezzük, hogy a válaszok keresésének a kortynyi titokzatosságát és szentségét éppen az adja, hogy a jogi szabályozás és alkalmazás Akhilleusz módján próbálja – paradox módon – a teknősbéka szerepét betöltő technológi ákat utolérni. A titokzatos keresést lezárva az alábbi Thorstein Veblen-idézzel búcsúzzunk: *„Bármilyen komoly kutatás végeredménye csak az lehet, hogy ahol csak egy kérdés volt, ott kettő lesz.”*⁶⁷ A felmerülő kérdéseket és azok számát tekintve pedig döntsön az olvasó.

---

⁶⁷ *Battelle*: i. m. (1), p. 29